

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
16.10.2017
Hetkel kehtiv
RT I, 21.06.2016, 22

Riigikogu liikme staatuse seadus

Vastu võetud 14.06.2007

[RT I 2007, 44, 316](#)

jõustumine 14.07.2007, osaliselt 1.01.2008. a ja
osaliselt Riigikogu XII koosseisu volituste alguspäeval.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.02.2009	RT I 2009, 15, 95	01.03.2009
16.12.2009	RT I 2010, 1, 2	01.01.2012
08.12.2010	RT I, 28.12.2010, 6	27.03.2011 (jõustub Riigikogu XII koosseisu volituste alguspäeval)
17.02.2011	RT I, 21.03.2011, 2	01.01.2012 Kehtetu [RT I, 29.06.2012, 2]
08.12.2011	RT I, 22.12.2011, 3	23.12.2011 Kehtetu [RT I, 29.06.2012, 2]
06.06.2012	RT I, 29.06.2012, 1	01.04.2013, osaliselt 01.01.2014
06.06.2012	RT I, 29.06.2012, 2	09.07.2012, osaliselt 01.01.2013, 01.01.2014 ja 01.01.2015
13.06.2012	RT I, 06.07.2012, 1	01.04.2013
09.12.2014	RT I, 22.12.2014, 9	01.01.2015, osaliselt Riigikogu XIII koosseisu volituste alguspäeval.
07.06.2016	RT I, 21.06.2016, 16	16.10.2017

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Riigikogu liikme staatus

Riigikogu liige on rahvaesindaja, kes valitakse vastavalt põhiseaduse §-le 60 ja Riigikogu valimise seadusele.

§ 2. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega sätestatakse:

- 1) Riigikogu liikme volituste alguse, peatumise ja lõppemise alused, aeg ja kord;
- 2) asendusliikme Riigikogu liikmeks asumise ja tema volituste lõppemise alused ja kord;
- 3) Riigikogu liikme ametivanne ja selle andmise kord;
- 4) Riigikogu liikme õigused ja kohustused;
- 5) Riigikogu liikme ametiga ühitamatud ametid;
- 6) Riigikogu liikme tegevuse tagatised.

(2) Riigikogu liikmele ei laiene avaliku teenistuse seadus ega töölepingu seadus.

[[RT I, 06.07.2012, 1- jõust. 01.04.2013](#)]

2. peatükk

RIIGIKOGU LIIKME VOLITUSTE ALGUS, PEATUMINE JA LÕPP

§ 3. Riigikogu liikme volituste algus

Riigikogu liikme volitused algavad valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

§ 4. Riigikogu liikme ametiga ühitamatu töö- ja teenistussuhte lõpetamine

Riigikogu liikme ametiga ühitamatu töö- või teenistussuhe loetakse lõppenuks Riigikogu liikme ametivande andmise päevast, kui töö- või teenistussuhet ei ole lõpetatud või töösuhet peatatud enne ametivande andmise päeva.

§ 5. Riigikogu liikme volituste peatumine Vabariigi Valitsuse liikmeks nimetamise korral ja Vabariigi Presidendi ülesannete täitmise ajaks

(1) Riigikogu liikme volitused peatuvad tema Vabariigi Valitsuse liikmeks nimetamise päeval.

(2) Riigikogu liikme volitused ei peatu juhul, kui Riigikogu uude koosseisu valitud Riigikogu liige jätkab kuni uue Vabariigi Valitsuse ametisseastumiseni oma tegevust Riigikogu uue koosseisu kokkuastumise tõttu tagasi astuva Vabariigi Valitsuse koosseisus.

(3) Riigikogu esimehe volitused Riigikogu liikmena peatuvad ajaks, mil ta täidab Vabariigi Presidendi ülesandeid.

§ 6. Riigikogu liikme volituste peatamine lapsehoolduse ja ajutise töövõimetuse ajaks

(1) Riigikogu liige võib esitada Riigikogu juhatusel avalduse peatada tema volitused seoses:

- 1) alla kolmeaastase lapse kasvatamise vajadusega;
- 2) ajutise töövõimetusega.

(2) Avalduses märgitakse volituste peatamise põhjus ning tähtaeg, mis ei või olla lühem kui kolm kuud. Avaldusele lisatakse dokumendid, mis kinnitavad peatamisavalduse aluseks olevaid asjaolusid.

(3) Riigikogu juhatus teeb otsuse kolme tööpäeva jooksul avalduse saamise päevast arvates. Otsuses märgitakse volituste taastamise kuupäev.

(4) Riigikogu liikme volitused loetakse peatunuks Riigikogu juhatusel otsuse tegemise päevale järgnevast päevast.

(5) Riigikogu juhatus võib Riigikogu liikme volituste taastamise kuupäeva oma otsusega edasi lükata, kui Riigikogu liige esitab sellekohase avalduse käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 ettenähtud tingimustel ja korras.

§ 7. Riigikogu liikme volituste taastamine

(1) Kui Riigikogu esimees lõpetab Vabariigi Presidendi ülesannete täitmise või Riigikogu liige vabastatakse Vabariigi Valitsuse liikme kohustustest, loetakse tema volitused taastunuks ülesannete täitmise lõpetamise või vabastamise päevale järgnevast päevast.

(2) Kui Riigikogu liikme volitused on peatatud käesoleva seaduse § 6 alusel, loetakse need taastunuks Riigikogu juhatusel otsuses märgitud kuupäevast (§ 6 lg 3).

§ 8. Riigikogu liikme volituste lõppemise alused

(1) Riigikogu liikme volitused loetakse lõppenuks Riigikogu järgmiste valimiste tulemuste väljakuulutamise päevast.

(2) Riigikogu liikme volitused lõpevad enne tähtaega:

- 1) tema asumisega mõnda teise riigiametisse;
- 2) teda süüdi mõistva kohtuotsuse jõustumisega;
- 3) tema tagasiastumisega käesoleva seadusega ettenähtud korras;
- 4) kui Riigikohus on otsustanud, et ta on kestvalt võimetu oma ülesandeid täitma;
- 5) tema surma korral.

§ 9. Riigikogu liikme tagasiastumine

(1) Riigikogu liige võib oma algatusel Riigikogust tagasi astuda.

(2) Tagasi astuda sooviv Riigikogu liige esitab isiklikult Riigikogu juhatusel kirjaliku avalduse, milles on märgitud tagasiastumise põhjus.

(3) Kui Riigikogu liikmeks valituks osutunud või asendusliikmel ei ole võimalik asuda täitma Riigikogu liikme ülesandeid, võib ta tagasi astuda enne ametivande andmist.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul esitab Riigikogu liige, järgides lõikes 2 nimetatud nõudeid, tagasiastumisavalduse enne esimese istungi päeva Vabariigi Valimiskomisjonile, pärast seda Riigikogu juhatusel.

(5) Riigikogu liige ei saa tagasi astuda ajal, kui tema volitused on peatunud vastavalt käesoleva seaduse §-le 5 või 6.

(6) Riigikogu liige loetakse tagasiastumisavalduse esitanuks juhul, kui ta ei teavita kümne päeva jooksul Euroopa Parlamendi valimiste tulemuste väljakuulutamise päevast arvates Vabariigi Valimiskomisjoni, et ta soovib jätkata oma senises ametis ja Euroopa Parlamendi liikme mandaadist loobuda.

(7) Vabariigi Valimiskomisjon või Riigikogu juhatus teeb otsuse tagasiastumisavalduse suhtes esimesel võimalusel.

(8) Tagasiastumisavalduse esitanud Riigikogu liikme volitused lõpevad päeval, mil Vabariigi Valimiskomisjon või Riigikogu juhatus teeb otsuse asendusliikme asumise kohta Riigikogu liikmeks.

§ 10. Riigikogu liikme volituste lõpetamine Riigikohtu otsusega

Riigikohus võib Riigikogu juhatusel lõpetada oma otsusega enne tähtaega selle Riigikogu liikme volitused, kes:

- 1) on kestvalt võimetu täitma oma ülesandeid,
- 2) ei vasta Eesti Vabariigi põhiseaduses või Riigikogu valimise seaduses Riigikogu liikme kandidaadile esitatavatele nõuetele või
- 3) keeldub andmast ametivannet.

3. peatükk ASENDUSLIIGE

§ 11. Asendusliige

Kui Riigikogu liikme volitused peatuvad või lõpevad enne tähtaega, asub tema asemel Riigikogu liikmeks asendusliige.

§ 12. Asendusliikmete järjekord

(1) Valimisringkonnas valituks osutunud Riigikogu liikme asendusliikmeks on sama erakonna samas valimisringkonnas kandideerinud esimene asendusliikmeks registreeritud kandidaat.

(2) Kompensatsioonimandaadi alusel valituks osutunud Riigikogu liikme asendusliikmeks on sama erakonna üleriigilises nimekirjas kandideerinud esimene asendusliikmeks registreeritud kandidaat.

(3) Kui valimisringkonnas samal erakonnal rohkem asendusliikmeks registreeritud kandidaate ei ole, on asendusliikmeks sama erakonna üleriigilises nimekirjas kandideerinud esimene asendusliikmeks registreeritud kandidaat.

(4) Kui asendatav Riigikogu liige kandideeris väljaspool nimekirju või kui samas nimekirjas rohkem registreeritud asendusliikmeid ei ole, saab Riigikogu liikmeks asendusliige, kes on määratud üleriigiliste nimekirjade vahel jaotatud lisamandaadi alusel, mille on registreerinud Vabariigi Valimiskomisjon.

(5) Kui Riigikogu liikme volitused taastuvad, lõpevad selle Riigikogu liikme volitused, kes viimasena sama erakonna samas valimisringkonnas või üleriigilises nimekirjas kandideerinud ja asendusliikmeks registreeritud kandidaatide hulgast on asunud Riigikogu liikmeks.

§ 13. Asendusliikme asumine Riigikogu liikmeks

(1) Asendusliikme Riigikogu liikmeks asumine vormistatakse Vabariigi Valimiskomisjoni või Riigikogu juhatusel otsusega.

(2) Vabariigi Valimiskomisjon või Riigikogu juhatus teeb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud otsuse esimesel võimalusel pärast dokumendi saamist, mis kinnitab Riigikogu liikme volituste peatumise või ennetähtaegse lõppemise aluseks olevat asjaolu.

(3) Asendusliikme volitused Riigikogu liikmena algavad järgmisel päeval pärast Vabariigi Valimiskomisjoni või Riigikogu juhatuse otsuse tegemise päeva.

§ 14. Riigikogu liikmeks asunud asendusliikme volituste lõppemine

(1) Lisaks käesoleva seaduse §-s 8 ettenähtud juhtudele lõpevad Riigikogu liikmeks asunud asendusliikme volitused Riigikogu liikme volituste taastumise korral:

- 1) Riigikogu esimehe poolt Vabariigi Presidendi ülesannete täitmise lõpetamise päeval;
- 2) Riigikogu liikme Vabariigi Valitsuse liikme kohustustest vabastamise päeval;
- 3) käesoleva seaduse §-s 6 ettenähtud juhul Riigikogu juhatuse otsuses märgitud kuupäevale eelneval päeval.

(2) Riigikogu liiget asendava liikme volituste lõppemise vormistab Riigikogu juhatus oma otsusega.

4. peatükk RIIGIKOGU LIIKME AMETIVANNE

§ 15. Ametivande andmise kohustus ja ametivande tekst

(1) Riigikogu liige annab enne oma kohustuste täitmisele asumist järgmise ametivande:
«Asudes täitma oma kohustusi Riigikogu liikmena Riigikogu ... koosseisus, annan vande jääda ustavaks Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale. (Nimi. Allkiri. Kuupäev.)»

(2) Riigikogu liige kirjutab ametivande tekstile alla.

(3) Allkirjastatud ametivannete tekste hoitakse Riigikohtus.

§ 16. Ametivande andmine

(1) Riigikogu uue koosseisu liikmed annavad ametivande esimesel istungil Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses ettenähtud korras.

(2) Riigikogu liige, kes ei ole andnud ametivannet esimesel istungil, annab selle Riigikogu ees esimese istungi alguses, millest ta osa võtab.

(3) Kui Riigikogu liikme volitused sama Riigikogu koosseisu volituste ajal algavad teist või enam korda ning ta on selle koosseisu volituste ajal ametivande andnud, annab ta Riigikogu esimehele kirjaliku ametivande.

5. peatükk RIIGIKOGU LIIKME TEGEVUSE TAGATISED, ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

§ 17. Vaba mandaat

(1) Riigikogu liige on sõltumatu. Ta täidab rahvaesindaja ülesandeid kooskõlas põhiseaduse, seaduste, avalike huvide ja oma südametunnistusega.

(2) Riigikogu liiget ei või kohustada Riigikogust tagasi astuma.

§ 18. Immunitet

(1) Riigikogu liige ei kanna õiguslikku vastutust hääletamise ja poliitiliste avalduste eest Riigikogus või selle organites.

(2) Riigikogu liige on puutumatu. Riigikogu liiget ei või takistada tema ülesandeid täitmast.

(3) Riigikogu liikme immuniteti ei või kasutada vaba mandaadi teostamisega mitteseotud tegevustes või õigusvastutusest kõrvalehoidmiseks.

(4) Immuniteedist ei saa Riigikogu liige loobuda. Riigikogu liige võib anda kriminaalmenetluse seadustiku § 382² lõigetes 1, 3 ja 4 nimetatud menetlustoiminguteks eelneva kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõusoleku Tallinna Ringkonnakohtu esimehele, põhiseaduskomisjonile või õiguskantslerile selle kohta, et ta on nõus immuniteediga kaetud üksikute menetlustoimingute tegemisega.

(5) Ilma Riigikogu liikme eelneva kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis antud nõusolekuta ei saa teda kohustada osalema haldus- ja tsiviilkohtumenetluses ning väärteomenetluses või rakendada tema suhtes sundtoomist, kui see takistab Riigikogu liikme ülesannete täitmist.